

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พื้นที่บริเวณท่าเรือประตุน้ำเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของรูปแบบและปริมาณการเดินทางโดยระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ ซึ่งนอกจากจะเป็นเส้นทางที่เข้ามาในพื้นที่แล้ว ยังเป็นจุดกระจายการเดินทางที่สำคัญของพื้นที่ใกล้เคียงอีกด้วย โดยสามารถเข้าถึงได้ทั้งจากคลองแสนแสบโดยเรือโดยสาร โดยเฉพาะท่าประตุน้ำ ซึ่งมีปริมาณการใช้งานมากที่สุดมีผู้โดยสารเข้ามาใช้บริการมากที่สุด กว่า 12,000 คนต่อวัน¹ โดยรถโดยสารประจำทาง มีปริมาณผู้โดยสารและจำนวนสายที่ผ่านมากถึงกว่า 22 สาย² ได้แก่ถนนราชดำริ ราชปรารภและเพชรบุรี ทั้งยังเชื่อมต่อกับระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน ที่วิ่งตามแนวถนนสุขุมวิท นอกจากนี้ ระบบโครงข่ายการเดินทางที่สามารถเชื่อมพื้นที่ท่าเรือประตุน้ำกับพื้นที่ต่อเนื่องรอบข้าง ทางเดินเท้าที่เชื่อมกับระบบขนส่งมวลชนข้างต้น การเชื่อมต่อกับระบบขนส่งกึ่งสาธารณะ เช่น ท่ามอเตอร์ไซค์รับจ้าง รถตู้ประจำทาง ที่กระจายตัวอยู่ตลอดสองฝั่งถนนราชดำริ บทบาทของพื้นที่ท่าเรือประตุน้ำจึงมีความสำคัญในการเป็นจุดรวมของระบบการขนส่งหลายระบบ (Transit Node) หรือเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายระหว่างระบบการขนส่ง (Transport Interchange Point) จึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่บริเวณนี้มากเป็นพิเศษ

นอกเหนือจากบทบาทที่เกี่ยวข้องกับระบบขนส่งมวลชนแล้ว พื้นที่บริเวณท่าเรือประตุน้ำยังถูกล้อมรอบไปด้วยกลุ่มกิจกรรมการค้าที่แตกต่างกัน ทั้งย่านประตุน้ำเหนือแนวคลองแสนแสบ และย่านราชประสงค์ โดยมีท่าเรือประตุน้ำและสะพานเฉลิมโลกเป็นจุดเชื่อมทั้ง 2 ย่านเข้าด้วยกัน เป็นย่านศูนย์กลางธุรกิจการค้า (CBD) ที่มีการใช้พื้นที่อย่างเข้มข้นหนาแน่น และมีระบบการขนส่งหลายระบบมารวมกัน

จากบทบาทที่สำคัญของพื้นที่ดังกล่าว ทั้งด้านการเปลี่ยนถ่ายระบบขนส่งและด้านการค้า พื้นที่ท่าเรือประตุน้ำและพื้นที่ต่อเนื่องจึงเป็นที่รวมของผู้คนมากมาย ทั้งที่ใช้พื้นที่โดยตรง และเป็นทางผ่านเพื่อเดินทางต่อไปยังพื้นที่อื่นๆ แต่ก็ยังไม่เอื้อต่อการรองรับผู้คนมากมายที่เข้ามาในพื้นที่ดังกล่าว มีผลทำให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ ดังนี้

1. จุดที่ตั้งท่าเรืออยู่ใกล้กับแยกประตุน้ำมาก แต่ไม่มีการจัดระบบทางข้ามถนนที่ชัดเจน ทำให้เกิดความวุ่นวายต่อระบบการจราจรและเกิดอันตรายต่อผู้เดินเท้าข้ามถนน

¹ กรมเจ้าท่า. "ปริมาณผู้โดยสารที่ผ่านท่าเรือคลองแสนแสบ" สืบค้นเมื่อ 20-24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545.

² กรมเจ้าท่า. "ปริมาณสายรถเมล์ที่จอดใกล้ท่าเรือคลองแสนแสบ" สืบค้นเมื่อ พ.ศ. 2546

2. อาคารพาณิชย์สองฝั่งคลองแสนแสบและโดยรอบพื้นที่ศึกษา ที่ปัจจุบันมีการใช้งานน้อยลง และตัดขาดจากพื้นที่ท่าเรือประตูน้ำโดยสิ้นเชิง บีบให้อาคารเหล่านั้นมีมูลค่าลดลง กิจกรรมน้อยลง และอาจกลายเป็นอาคารทิ้งร้างไปในที่สุด
3. ที่ตั้งของท่าเรือประตูน้ำซึ่งมีการเข้าถึงลำบาก ขาดการเชื่อมต่อกับพื้นที่ดินริมคลอง ขนาด ความมั่นคง แข็งแรงของอาคารท่าเรือไม่เหมาะสมต่อการใช้งาน
4. ปัญหาการตั้งแผงลอยค้าขายรुकล้ำพื้นที่ทางเท้า ไม่มีพื้นที่สำหรับการค้าขายที่เพียงพอ ทำให้ไม่สะดวกต่อการเดินทางและส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพของย่านการค้าบริเวณนี้

ดังนั้นทั้งระบบการเชื่อมต่อการสัญจรและกิจกรรมการค้าบริเวณท่าเรือประตูน้ำและพื้นที่ต่อเนื่อง ต้องสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) ยังจุดหมายต่างๆ (Destination) ที่ต้องการจะไปได้อย่างสะดวก ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมายกับพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางสัญจรที่คล่องตัว รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อม สภาพชีวิต และทำให้เกิดสภาพเศรษฐกิจที่ดีในระยะยาว เหมาะสมกับย่านการค้าสำคัญของกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์

1. รู้และเข้าใจบทบาท ความสำคัญ ของพื้นที่ท่าเรือประตูน้ำ ในเรื่อง
 - 1.1 ระบบการเดินทางระหว่างพื้นที่ท่าเรือประตูน้ำเชื่อมโยงกับพื้นที่เกี่ยวเนื่อง
 - 1.2 พฤติกรรมการเปลี่ยนวิธีการเดินทางที่เกิดขึ้น
 - 1.3 รูปแบบการค้าและพฤติกรรมของผู้ใช้พื้นที่
 - 1.4 ปัญหาคุณภาพและศักยภาพของระบบการเดินทางและการค้า
2. รู้และเข้าใจรูปแบบการเชื่อมต่อระบบการเดินทางโดยระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ
3. นำเสนอแนวทางการออกแบบเพื่อพัฒนาพื้นที่ท่าเรือประตูน้ำ และพื้นที่ต่อเนื่อง

ขอบเขตของการศึกษา

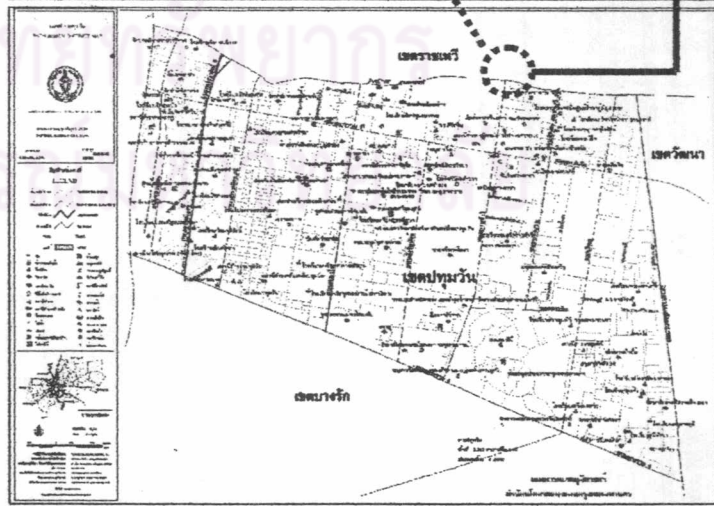
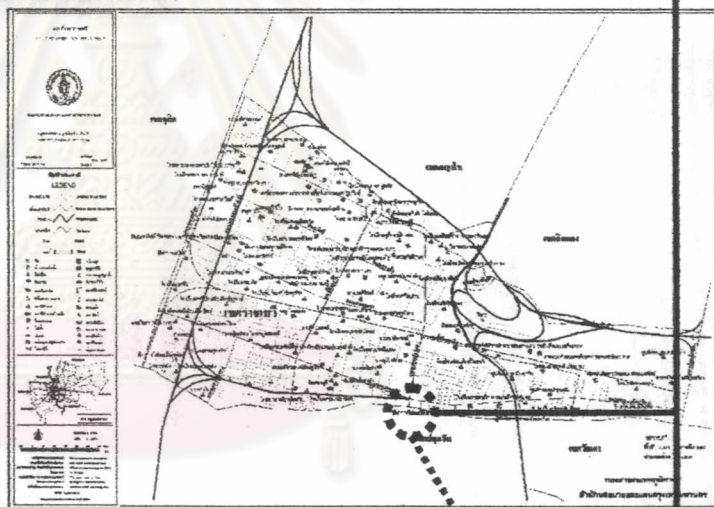
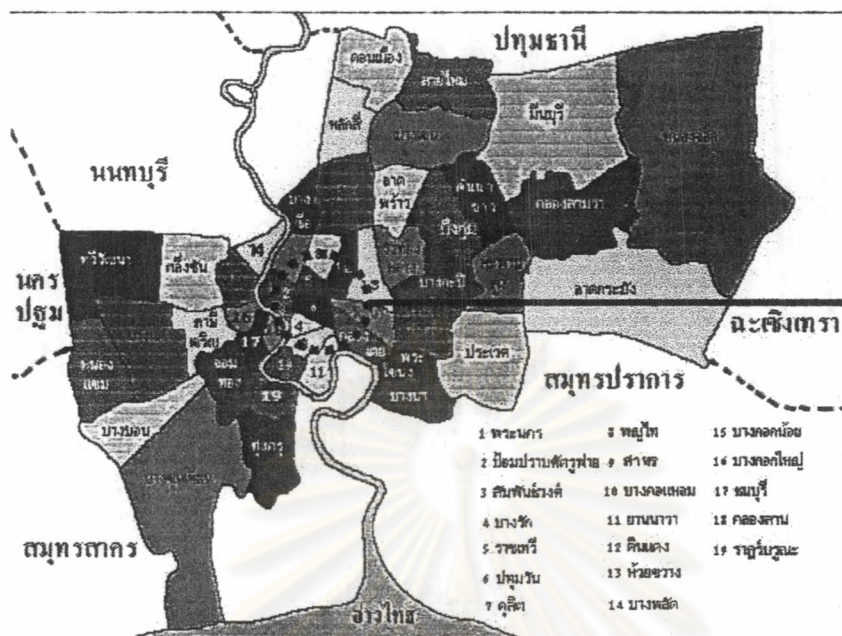
ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

กำหนดขอบเขตพื้นที่จากโครงข่ายการเดินทางเท้าหลัก ได้แก่

- 1) เส้นทางเท้าที่เชื่อมต่อกับท่าเรือประตูน้ำได้ (จากผลการศึกษาเพื่อทำแผนแม่บทระบบขนส่งมวลชน กรุงเทพฯ ประเมินไว้ประมาณ 500 เมตร ซึ่งเป็นระยะทางที่สามารถเดินเท้ามาใช้บริการได้ภายในเวลา 10 นาที³)
- 2) เส้นทางเท้าที่เชื่อมกับจุดรวมกิจกรรมด้านพาณิชย์กรรมและตำแหน่งจุดรับส่งผู้โดยสารของระบบขนส่งมวลชนอื่นๆ เช่น รถประจำทาง, รถไฟฟ้า

³ สุนทร มลทว. แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่เพื่อการสัญจรทางเท้า ระหว่างสถานีรถไฟฟ้าสยามสแควร์และสถานีกีฬาแห่งชาติ กับพื้นที่พาณิชย์กรรมเกี่ยวเนื่อง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544. (หน้า 2)

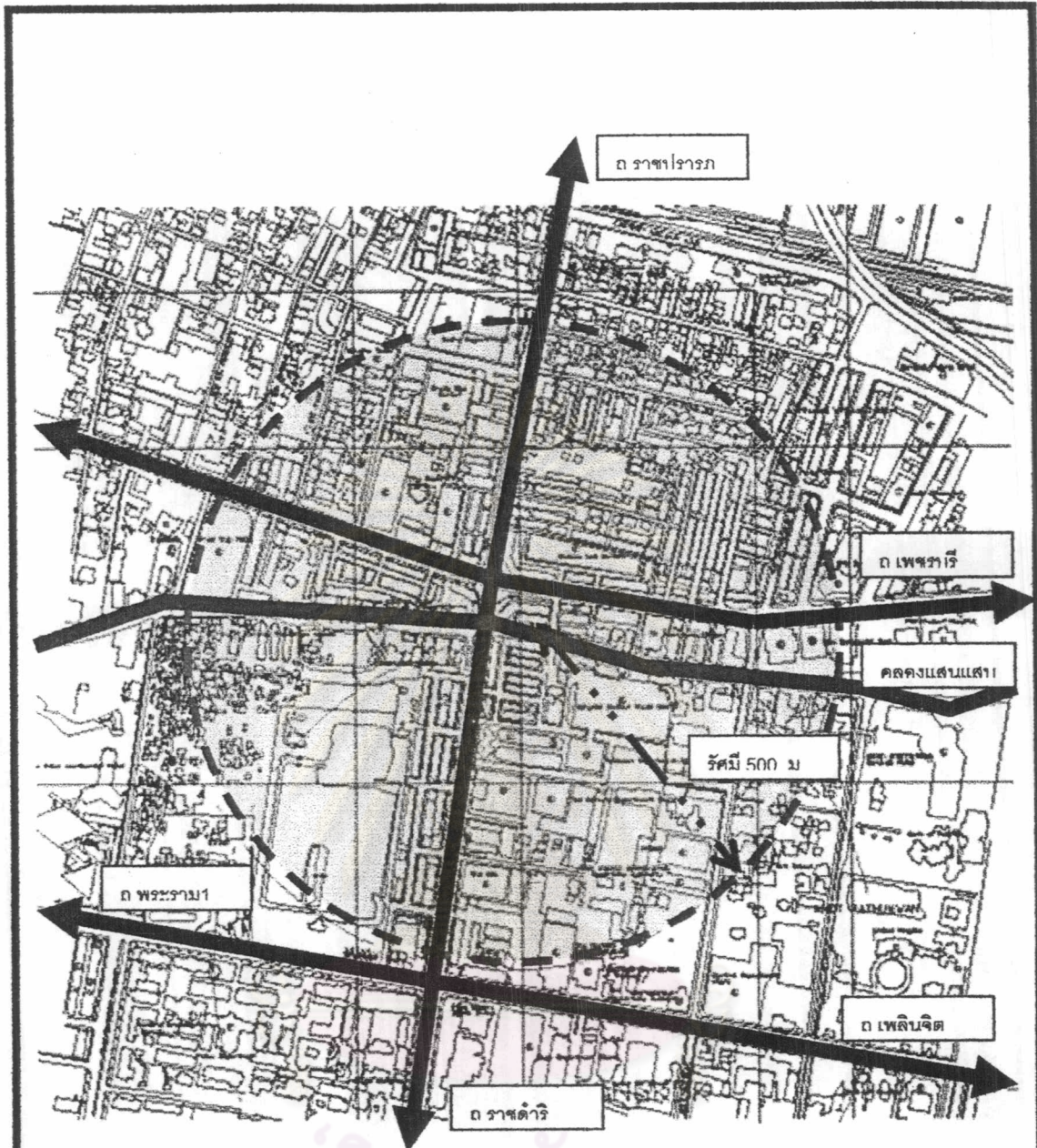
3) จุดหมายปลายทางของผู้เดินทางโดยการสัมภาระผู้ใช้ท่าเรือประตุน้ำ

พื้นที่ท่าเรือประตุน้ำและพื้นที่ต่อเนื่อง
ตั้งอยู่บริเวณเส้นแบ่งเขตการปกครอง
เขตราชเทวีและเขตปทุมวัน ริมคลอง
แสนแสบส่วนที่ติดกับถนนราช
ปรารถและราชดำริ

โครงการพัฒนาพื้นที่ท่าเรือประตุน้ำและพื้นที่ต่อเนื่อง
The Urban Redevelopment of Pratum pier and related area

ภาพที่ 1-1
แสดงตำแหน่งพื้นที่ศึกษา

ที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา ใช้ท่าเรือประตุน้ำเป็นศูนย์กลางในการพิจารณา เนื่องจากเป็นจุดที่มีการเปลี่ยนถ่ายการขนส่งและสามารถกระจายการเดินทางไปยังจุดรวมกิจกรรมใกล้เคียงในรัศมี 500 เมตร ได้ง่าย

การเข้าถึงพื้นที่ศึกษาสามารถใช้เส้นทางหลักคือ ถนนสายต่างๆ

ถนนสายหลักคือ ถนนราชดำริ, ถนนราชปรารภ, ถนนเพชรบุรี, ถนนพระราม 1, ถนนเพลินจิต

โดยรถไฟฟ้า BTS ตามแนวถนนพระราม 1 และถนนเพลินจิต สถานีสยามและชิดลม

โดยเรือ ตามแนวคลองแสนแสบ ท่าเรือประตุน้ำ

นอกจากนี้ยังมีระบบถนนซอยที่ใช้ภายในบล็อก บางเส้นสามารถเชื่อมระหว่างถนนหลักได้ เช่น ซอยบางกอกบาซาร์ เชื่อมถนนราชดำริกับชิดลม หรือซอยเพชรบุรี 30 เชื่อมถนนเพชรบุรีกับซอยบางกอกบาซาร์ เป็นต้น

โครงการพัฒนาพื้นที่ท่าเรือประตุน้ำและพื้นที่ต่อเนื่อง
The Urban Redevelopment of Pratunam pier and related area

ภาพที่ 1-2
ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

นอกจากนี้ยังพิจารณาร่วมกับกลุ่มกิจกรรมการค้าที่เกิดขึ้นโดยรอบท่าเรือประตูน้ำ ที่มีความสัมพันธ์เป็นรูปแบบเดียวกันชัดเจน มีถนนราชดำริ ได้แก่ ย่านอาคารพาณิชย์และสำนักงาน ศูนย์การค้า มีถนนเพชรบุรี ได้แก่ ประตูน้ำเซ็นเตอร์ และย่านค้าเสื้อผ้ารอบข้าง

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาการเดินทางทุกระบบที่เชื่อมต่อพื้นที่ท่าเรือประตูน้ำ และพื้นที่ต่อเนื่อง ความสัมพันธ์กับพื้นที่รอบข้าง วิวัฒนาการ กิจกรรม องค์ประกอบทางกายภาพ โดยเน้นเรื่องระบบการเดินทางติดต่อกันเป็นหลัก โดยทำการสังเกต สัมภาษณ์และค้นคว้าข้อมูลด้านเอกสาร เพื่ออธิบายบทบาท หน้าที่ ความสำคัญของพื้นที่ศึกษาในปัจจุบัน
2. สำรวจปริมาณและพฤติกรรมการเดินทางของผู้ที่เข้ามาในพื้นที่ ปัจจัยในการเลือกวิธีการเดินทางที่มีอยู่ในพื้นที่ศึกษา โดยเฉพาะในจุดที่มีการเปลี่ยนวิธีการเดินทาง เพื่อให้ทราบถึงที่มาของกิจกรรมและความต้องการของผู้เดินทาง โดยการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ใช้ท่าเรือประตูน้ำ ใช้แผนที่และแบบตรวจสอบ
3. ศึกษารูปแบบกิจกรรมการค้าและกลุ่มผู้ใช้ที่แตกต่างกันรอบบริเวณท่าเรือประตูน้ำ โดยการออกภาคสนาม สังเกตและสัมภาษณ์ ให้ทราบถึงพฤติกรรม รูปแบบวิธีการเดินเท้าเชื่อมต่อแต่ละกลุ่มกิจกรรมกับท่าเรือประตูน้ำ
4. สำรวจปัญหา แนวโน้มและศักยภาพในการพัฒนาระบบเชื่อมต่อการเดินทางและการค้า จากความเห็นของผู้เดินทาง โดยพิจารณาประกอบกับแผนพัฒนาพื้นที่ ลักษณะการใช้พื้นที่ในปัจจุบัน รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถระบุพื้นที่ที่เป็นปัญหา และสามารถคาดการณ์แนวโน้มของระบบการเดินทางในอนาคต
5. ศึกษารูปแบบระบบเชื่อมต่อการเดินทางโดยระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ รวมถึงรูปแบบการเดินทางที่เหมาะสม โดยใช้กรณีศึกษาจากการแก้ปัญหาของพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ทั้งภายในและต่างประเทศ
6. นำเสนอแนวทางในการออกแบบเพื่อพัฒนาพื้นที่ท่าเรือประตูน้ำ และพื้นที่ต่อเนื่อง เพื่อแก้ปัญหาและให้เป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการใช้พื้นที่ในปัจจุบันและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ข้อตกลงเบื้องต้นและข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ให้ความสำคัญกับการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อนำเสนอรูปแบบในการแก้ไข โดยการออกแบบทางด้านกายภาพเป็นหลัก ทั้งนี้วิธีการหรือการนำรูปแบบไปใช้ปฏิบัติหรือเสนอแนะแนวทางเพียงเบื้องต้นเท่านั้น และเนื่องด้วยประเด็นปัญหาในการศึกษามีหลากหลาย ทำให้ไม่สามารถศึกษาได้ครอบคลุมโดยละเอียดทุกประเด็น เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากแนวทางการออกแบบที่นำเสนอ

1. สามารถทำให้ระบบการเดินเท้ามีความปลอดภัย คล่องตัว
2. สามารถทำให้พื้นที่ท่าเรือประตูน้ำเป็นท่าเรือที่มีความสะดวกในการใช้งาน และรองรับการเปลี่ยนแปลงระบบขนส่งได้ดี
3. ยกกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ใช้และสร้างทัศนียภาพที่ดีให้กับพื้นที่
4. สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับพื้นที่ท่าเรือประตูน้ำ และพื้นที่ต่อเนื่อง ทั้งในด้านการคมนาคมและการค้า

วิธีการดำเนินการวิจัย

เนื่องจากจุดประสงค์ในการทำวิจัยเน้นเรื่องการเคลื่อนที่ของกลุ่มคน ดังนั้นการออกแบบวิธีวิจัยและการเก็บข้อมูลจึงต้องใช้วิธีที่รวดเร็ว ใช้เวลาน้อยแต่ได้ข้อมูลมาก ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการเชื่อมต่อการเดินทางในเมือง เพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน ตลอดจนทราบถึงขั้นตอน รูปแบบ วิธีการและผลการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อให้สามารถกำหนดกรอบการศึกษาได้อย่างชัดเจน (ค้นคว้าตลอดการวิจัย) โดยศึกษาเรื่อง
 - 1.1 รูปแบบการเชื่อมต่อที่จุดเปลี่ยนระบบการเดินทาง โดยเฉพาะทางน้ำ-บก
 - 1.2 การเชื่อมต่อระบบทางเท้ากับกลุ่มอาคาร
 - 1.3 รูปแบบการเดินทางภายในเมือง
2. กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา โดยพิจารณาจาก
 - 2.1 โครงข่ายการเดินเท้าหลักที่เชื่อมต่อกับท่าเรือประตูน้ำกับจุดรวมกิจกรรมการค้าและระบบขนส่งมวลชนอื่น
 - 2.2 กลุ่มกิจกรรมการค้ารอบข้างที่เกี่ยวข้องกัน
 - 2.3 จุดหมายปลายทางของผู้เดินทาง
3. กำหนดตัวแปรที่ต้องการใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่
 - 3.1 สภาพปัญหาและความต้องการด้านกายภาพของผู้ใช้ท่าเรือประตูน้ำ
 - 3.2 ระบบเส้นทางเท้าที่ใช้เชื่อมท่าเรือประตูน้ำกับพื้นที่ต่อเนื่อง
 - 3.3 กิจกรรม ปริมาณผู้ใช้พื้นที่ทั้งในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต
4. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา
 - 4.1 ข้อมูลด้านเอกสาร (Documentary Research)
 - แผนที่ที่ตั้งพื้นที่ศึกษามุมกว้าง และแผนที่ที่ตั้งอาคารเพื่อใช้วิเคราะห์ความหนาแน่นและตรวจสอบกิจกรรมการใช้ในพื้นที่
 - ภาพถ่ายทางอากาศและภาพถ่ายบรรยากาศของพื้นที่ศึกษา เพื่อดูวิวัฒนาการของพื้นที่และกิจกรรม
 - สถิติที่เกี่ยวข้องกับระบบการเดินทางในพื้นที่ ตรวจสอบความสำคัญ
 - กิจกรรมและการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ศึกษาและโดยรอบ ดูบทบาทหน้าที่ของพื้นที่และแนวโน้มในการพัฒนาที่ควรจะเป็น

- กรรมสิทธิ์ที่ดิน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาพื้นที่
- โครงข่ายการคมนาคมและสภาพการสัญจรทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มของการสัญจรในพื้นที่ในอนาคต
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาแนวความคิดในการพัฒนาและระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้กับรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
- เอกสารกรณีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน
- กฎหมาย, ข้อบังคับที่มีผลบังคับใช้กับพื้นที่
- แผนพัฒนาของทางราชการที่เกี่ยวข้อง นำมาประกอบการพิจารณาแนวทางในการพัฒนาพื้นที่

4.2 สัมภาษณ์โดยการสังเกต (Observation)

- ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้านเอกสารที่มีอยู่ ว่ามีส่วนใดเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ทำให้เป็นปัจจุบันมากที่สุด
- สัมภาษณ์สภาพทางกายภาพที่มีในพื้นที่ (Visual Analysis) ได้แก่ อายุ สภาพ และคุณค่าด้านการใช้งานของอาคารรอบข้าง (เนื่องจากโดยรอบท่าเรือประตูน้ำไม่มีอาคารเก่าแก่ควรอนุรักษ์ จึงพิจารณาด้านกิจกรรมและทัศนียภาพเป็นสำคัญ)
- ลักษณะเบื้องต้นของผู้ใช้ท่าเรือ ช่วงอายุ อาชีพ ใช้ในการประเมินความต้องการของผู้ใช้งาน
- สัมภาษณ์โครงข่ายการเส้นทางเชื่อมต่อโดยละเอียด ขนาด ประเภท ที่ตั้ง สภาพทางกายภาพ ทิศทาง ลำดับความสำคัญและช่วงเวลาการใช้งาน
- สัมภาษณ์วิธีการที่ใช้เชื่อมต่อการเดินทาง รูปแบบ ความจุ ความเร็ว ค่าใช้จ่าย ปริมาณช่วงเวลาการใช้งาน
- สัมภาษณ์เส้นทางเท้าเชื่อมกับท่าเรือประตูน้ำที่มีปริมาณการใช้งานมากที่สุด (ได้จากการสัมภาษณ์และลงแผนที่เส้นทางเดิน)
- สัมภาษณ์บริเวณที่มีรูปแบบการเดินทาง 2 วิธีขึ้นไป คู่มือผู้เดินทาง ลักษณะทางกายภาพ ช่วงเวลาการใช้งาน ความสัมพันธ์กับพื้นที่รอบข้าง
- กิจกรรมที่เกิดขึ้นพื้นที่รอบข้าง ความสัมพันธ์กับท่าเรือประตูน้ำและระบบทางเท้าอย่างไร

4.3 ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interviews)

- 4.3.1 การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ของงานวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษาจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการใช้พื้นที่ท่าเรือประตูน้ำและพื้นที่ต่อเนื่อง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้แก่

- กลุ่มผู้ใช้ท่าเรือประตุน้ำ
 - ก. เลือกกลุ่มตัวอย่างหลักโดยการสุ่มตามกลุ่ม (cluster sampling) ในช่วงเวลาที่มีผู้ใช้ท่าเรือประตุน้ำมากที่สุด⁴ ได้แก่ ช่วงเวลาเร่งด่วน (rush hour) เข้า-เย็นของวันธรรมดา และช่วงเวลาดิจกรมของพื้นที่รอบข้าง
 - ข. เลือกกลุ่มตัวอย่างย่อยที่ใช้ท่าเรือในช่วงเวลาไม่เร่งด่วน เช่น ช่วงกลางวัน และวันเสาร์-อาทิตย์

- กลุ่มผู้ใช้พื้นที่ประจำ (ประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่ศึกษา)

- ก. ผู้ค้าขายและผู้ใช้อาคารพาณิชย์บริเวณท่าเรือประตุน้ำและพื้นที่ต่อเนื่อง
- ข. ผู้ให้บริการด้านการขนส่ง เช่น มอเตอร์ไซค์รับจ้าง

4.3.2 ข้อมูลที่ต้องการ ขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่างข้างต้น โดยแต่ละกลุ่มต้องใช้เครื่องมือที่ต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่างกันดังนี้

- การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแรก เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ ดังนี้
 - ก. ต้นทาง ปลายทาง จุดมุ่งหมายในการเดินทาง โดยใช้วิธีการลงแผนที่เส้นทางเดิน (sketching) เพื่อให้เห็นทิศทางการเดินเท้าที่ชัดเจนและสามารถสรุปเป็นปริมาณได้
 - ข. วิธีการที่ใช้ ช่วงเวลา สาเหตุในการเลือกวิธีการเดินทาง
 - ค. การเลือกโครงข่ายเส้นทางและวิธีการเดินทางเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ท่าเรือประตุน้ำ และพื้นที่ต่อเนื่อง
 - ง. สัมภาษณ์ความเห็นและความต้องการที่มีต่อระบบเชื่อมต่อการเดินทางบริเวณท่าเรือประตุน้ำและเส้นทางเท้าที่เกี่ยวข้อง
 - จ. ความสัมพันธ์ของวิธีการเดินทางกับกลุ่มผู้ใช้งานแต่กลุ่มกิจกรรมการค้า (user)
- การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่สอง เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ ดังนี้
 - ก. ที่ตั้งและพื้นที่ที่ใช้ทำกิจการ สาเหตุในการเลือกทำเลที่ตั้ง
 - ข. ประเภทกิจกรรมและช่วงเวลาที่เกิดรวมถึงเวลาที่ปริมาณการค้าขายมากที่สุดในแต่ละวัน
 - ค. ความต้องการด้านกายภาพที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการ
 - ง. ความพึงพอใจในกรณีที่ต้องย้ายที่ตั้งกิจการ

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล สามารถสรุปให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น (ตารางที่ 1)

⁴ วราวุฒิจันะรัตน์. "รูปแบบการเดินทางของผู้โดยสารทางเรือขนส่งมวลชนในคลองแสนแสบ" (สำรวจเมื่อ ธันวาคม พ.ศ. 2540) และสำรวจซ้ำโดย เพกา เสนาะเมือง. "การศึกษาเปรียบเทียบระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ โดยทางรถประจำทางกับเรือโดยสารคลองแสนแสบ (กรณีศึกษาจากภูเขาทองถึงราชดำริ)" 2540632 INDIVIDUAL STUDY, 2546. (สำรวจเมื่อ พฤษภาคม พ.ศ. 2546) ได้ผลใกล้เคียงกัน สามารถสรุปได้ว่าช่วงเวลาที่ปริมาณผู้ใช้ท่าเรือมากที่สุดคือเวลา 6.30 – 9.00 น. และเวลา 16.00 – 18.30 น.)

5. ศึกษารูปแบบและแนวทางแก้ไขปัญหาของพื้นที่ที่มีความคล้ายคลึงกับพื้นที่ศึกษา ทั้งด้านกิจกรรมและระบบการเดินทาง โดยเน้นที่ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะที่ผ่านพื้นที่และทางเท้า
6. วิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาในปัจจุบัน ศักยภาพ ความต้องการ และแนวโน้มในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับระบบเชื่อมต่อการเดินทาง ระหว่างพื้นที่ท่าเรือประตูน้ำ และพื้นที่ต่อเนื่อง ร่วมกับข้อมูลทางด้านเอกสาร และแผนพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นทางการของเขตรราชเทวีและปทุมวัน
7. กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบทางเท้า
8. เสนอผลการศึกษาและแนวทางการพัฒนาพื้นที่ท่าเรือประตูน้ำ และพื้นที่ต่อเนื่อง

ตัวแปร	ข้อมูลที่ต้องการ	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	วิธีการ	หมายเหตุ
ระบบเส้นทางเท้าที่เชื่อมท่าเรือประตูน้ำกับพื้นที่ต่อเนื่อง	เส้นทางเท้าที่มีปริมาณการใช้ งานมาก	ผู้ใช้ท่าเรือ	แผนที่ ภาพถ่าย	การทำแผนที่เส้นทางอย่างง่าย (sketching) การสังเกต	
	จุดที่มีการเปลี่ยนถ่ายระบบขนส่ง	ผู้ใช้ท่าเรือ ผู้ใช้ประจำที่	แผนที่	การสังเกตและบันทึกตำแหน่ง (marking)	
	สภาพการสัญจรของขบวนรถ และคน	ผู้ใช้ท่าเรือ ผู้ใช้ประจำที่	แผนที่, ภาพถ่าย	การสังเกตและบันทึกตำแหน่ง (marking)	
	วิธี เวลาที่ใช้ สาเหตุในการเลือก ใช้เส้นทาง	ผู้ใช้ท่าเรือ	แบบสัมภาษณ์	การสังเกตและสัมภาษณ์	
กิจกรรม ปริมาณผู้ใช้พื้นที่ใน ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต	การใช้ที่ดินของอาคารข้างเคียง		เอกสาร, ภาพถ่าย	เอกสารและการสังเกต	
	สถิติผู้ใช้ท่าเรือประตูน้ำ อดีต-ปัจจุบัน	ผู้ใช้ท่าเรือ	เอกสาร, การสำรวจ	เอกสารและการสังเกต	
	พฤติกรรมในการเปลี่ยนถ่ายระบบขนส่ง	ผู้ใช้ท่าเรือ	ภาพถ่าย, วีดีโอ	การสังเกต	
	กิจกรรมที่เกิดรอบๆท่าเรือประตูน้ำ และเส้นทางเท้า		ภาพถ่าย, วีดีโอ	การสังเกต	
สภาพปัญหาและความต้องการด้าน กายภาพของผู้ใช้ท่าเรือประตูน้ำ	สภาพปัจจุบันของท่าเรือประตูน้ำ, โครงข่ายทางเท้าต่อเนื่อง, จุดเปลี่ยนระบบขนส่ง		ภาพถ่าย	การสังเกต การสัมภาษณ์	
	ปัญหาที่ควรแก้ไข	ผู้ใช้ท่าเรือ	แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด	การสัมภาษณ์	
	การเพิ่มศักยภาพให้พื้นที่โครงการ	ผู้ใช้ประจำที่			
	ศักยภาพของพื้นที่			เอกสารและการสังเกต	
	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้ท่าเรือ	ผู้ใช้ท่าเรือ		การสังเกตและจำแนกอย่างรวดเร็ว	
	เส้นทางเท้าที่มีปริมาณการใช้งาน มาก	ผู้ใช้ท่าเรือ		สังเกต, สัมภาษณ์และบันทึก	
	ข้อจำกัดของพื้นที่		กฎหมาย กรรมสิทธิ์ที่ดิน	เอกสาร	

